

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozmnožování klepítkatců a korýšů

Tematická oblast	Biologie - biologie živočichů
Datum vytvoření	29. 9. 2012
Ročník	3. ročník čtyřletého G a 7. ročník osmiletého G
Stručný obsah	Prezentace je určena k doplnění a procvičení rozmnožování dvou podkmenů členovců.
Způsob využití	Postupně procházíme listy prezentace . Úkoly pro samostatné procvičení jsou na stranách 10 až 12.
Autor	RNDr. Ilona Houšková
Kód	VY_32_INOVACE_33_BHOU013

Klepítkatci

- Jsou odděleného pohlaví se zřetelným pohlavním dimorfismem (samečkové výrazně menší).
- Spermie ve spermatoforech přenáší samečci pedipalpami do semenného vaku samice.
- U pavouků je běžný manželský kanibalismus - u křížáka pruhovaného až z 50%.

Obr. 1

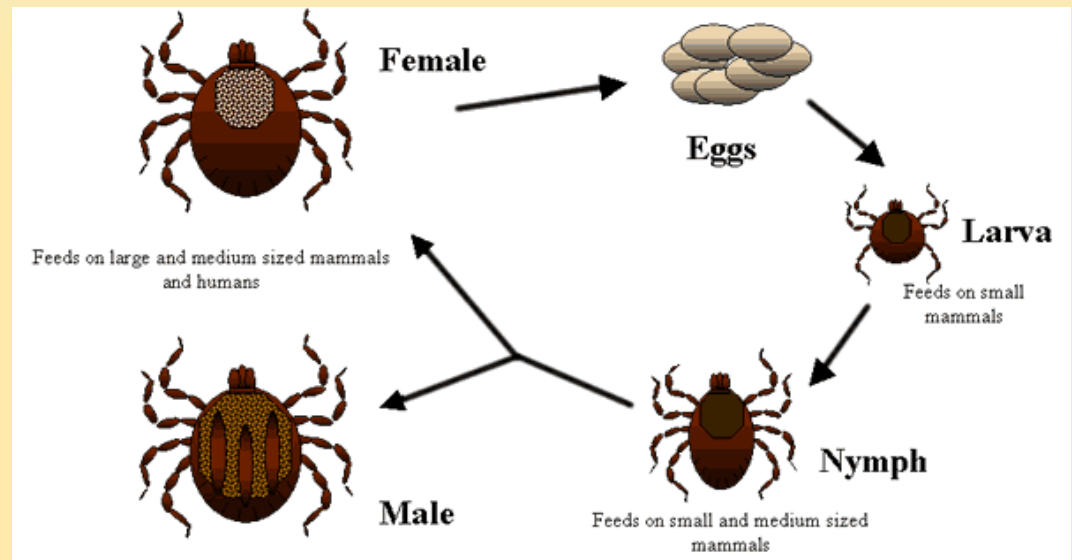
Klepítkatci

- Častá je péče o potomstvo.
- Samičky štírů jsou vejcoživorodé, mláďata nosí na těle až do jejich 4 svlékání.
- Roztoči mají vývoj nepřímý (larva má 6 noh, nymfa 8 noh).

Obr. 2

Obr. 3

Korýši

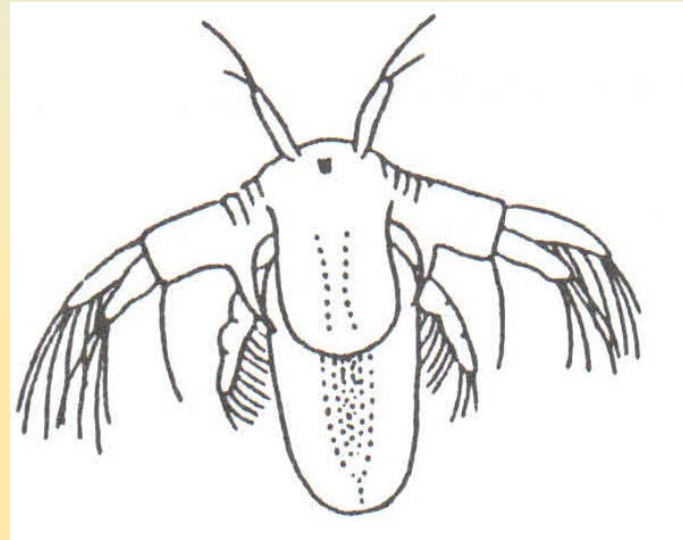
- Jsou většinou gonochoristé.
- Výjimku tvoří přisedlé druhy a někteří cizopasníci.
- Vývin je často nepřímý.
- U nižších korýšů je larva nauplius:
  - o má oválný tvar,
  - o 3 páry plovacích končetin (antenuly, antény, mandibuly),
  - o nepárové naupliové očko.
- Později se další články vytvářejí v zadní části těla, až vznikne dospělec.

Larva nauplius

- Larva nauplius žábronožky solné.

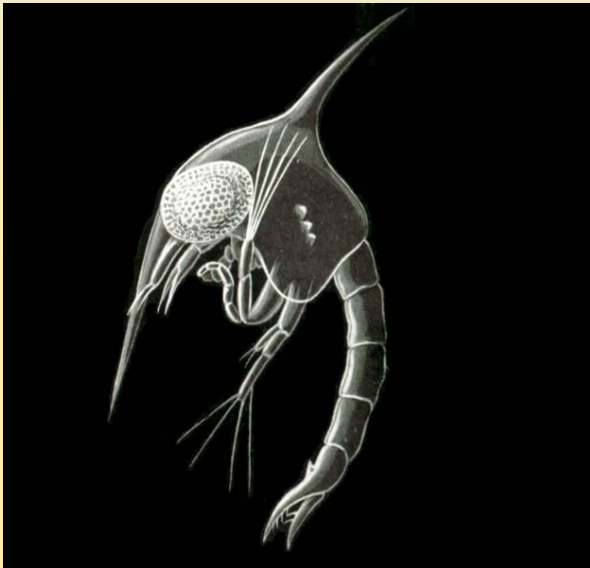
Obr. 4

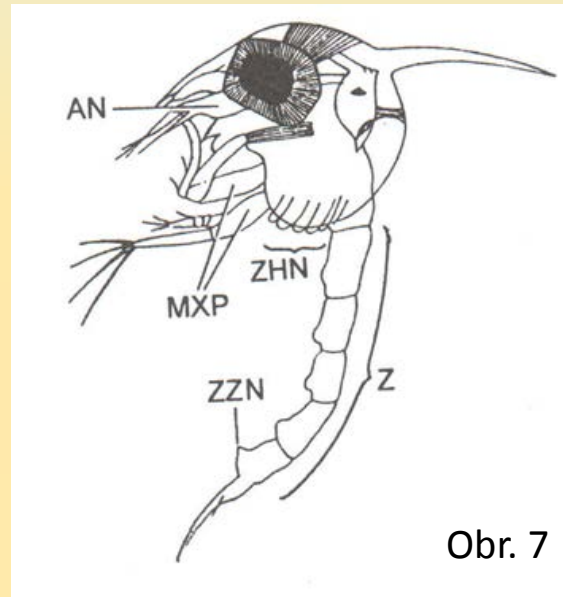
Obr. 5

Korýši

- U některých vyšších korýšů (krabi) je vývoj přes larvu zöeu.

Obr. 6

Obr. 7

Korýši

- Raci a perloočky mají vývin přímý.

- Perloočka

Obr. 10

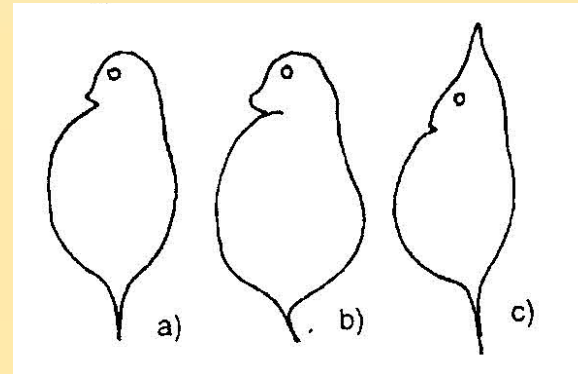
- Perloočky se rozmnožují partenogenezí.

Partenogeneze perlooček

- V létě vznikají z diploidních samic bez oplození zase samičky.
- Tyto samičky mívají různý tvar těla.

- Popis obrázku:

- a) jarní forma se zaoblenou hlavou
- b) přechodná forma
- c) letní forma s hrotitou hlavou

Obr. 8

Partenogeneze perlooček

- Na podzim dochází k redukčnímu dělení a líhnou se samičky i samečkové, kteří brzy oplodní mladé samičky.
- Oplozená vajíčka mají obaly z chitinu, které je chrání před vyschnutím přes zimu.
- Na jaře se z nich líhnou opět partenogenetické samičky.

Obr. 9

Řešte úkol

Úkol:

- Uved'te základní charakteristiku rozmnožování klepítkatců.

Řešení:

- Jsou odděleného pohlaví se zřetelným pohlavním dimorfismem (samečkové výrazně menší).
- Spermie ve spermatoforech přenáší samečci pedipalpami do semenného vaku samice.
- U pavouků je běžný manželský kanibalismus.

Řešte úkol

Úkol:

- Jakým způsobem se rozmnožují roztoči?

Řešení:

- Jsou to gonochoristé s vývojem nepřímým.
- Larva má 6 nohou a nymfa 8 nohou.

Řešte úkol

Úkol:

- Popište partenogenezi perlooček.

Řešení:

- V létě vznikají z diploidních samiček bez oplození zase samičky.
- Na podzim dochází k redukčnímu dělení a líhnou se samičky i samečkové, kteří brzy oplodní mladé samičky.
- Oplozená vajíčka přezimují.
- Na jaře se z nich líhnou opět partenogenetické samičky.

Informační zdroje

JELÍNEK, Jan; ZICHÁČEK, Vladimír. *Biologie pro gymnázia*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007, ISBN 978-80-7182-213-4.

SEDLÁK, Edmund. *Zoologie bezobratlých*. Brno: Masarykova universita, 2003, ISBN 80-210-2892-0.

Obr. 1: KRISTIAN PETERS. <http://cs.wikipedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný podle licence Creative commons na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Argiope_bruennichi.jpeg>.

Obr. 2: <http://commons.wikimedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný podle licence Creative commons na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pandinus_imperator_iii.PNG?uselang=cs>.

Obr. 3: DDC. <http://commons.wikimedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný jako volné dílo na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Life_cycle_of_ticks_family_ixodidae.PNG?uselang=cs>.

Obr. 4: NOAA. <http://commons.wikimedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný jako volné dílo na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Shrimp_nauplius.jpg>.

Obr. 5, 7: převzato z SEDLÁK, Edmund. *Zoologie bezobratlých*. Brno: Masarykova universita, 2003, ISBN 80-210-2892-0.

Obr. 6: HAECKEL, Ernst. <http://cs.wikipedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný jako volné dílo na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Carcinus_maenas,_zoea_larva.png>.

Obr. 8: převzato z JELÍNEK, Jan; ZICHÁČEK, Vladimír. *Biologie pro gymnázia*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007, ISBN 978-80-7182-213-4.

Obr. 9: PLOS. <http://cs.wikipedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný podle licence Creative commons na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Daphnia_magna.png>.

Obr. 10: MIKE KRÜGER. <http://commons.wikimedia.org> [online]. [cit. 29.9.2012]. Dostupný podle licence Creative commons na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Daphnia_spec.jpg?uselang=cs>.